

M. Fabii Quintiliani
Institutionis Oratoriae
Liber Primus

{Prooemium}

{Post
^impetratam
studiis meis
quietem^
[QUAE
(per uiginti annos)
erudiendis iuuenibus
INPENDERAM,}]
[CUM
(a me)
quidam
familiariter
POSTULARENT]
[UT
aliquid
(de /ratione dicendi/
COMPONEREM],
^diu
sum equidem reluctatus,^
[QUOD
/auctores
(utriusque linguae)
clarissimos/
non IGNORABAM]
^multa
[QUAE
(ad hoc opus)
PERTINERENT]
diligentissime scripta^
*posteris
reliquisse*.

Sed
(QUA~
ego
~ex causa)
faciliorem mihi
/ueniam
meae deprecationis/
arbitrabar fore,
HÂC
accendebantur
illi
magis,
'QUOD
{inter
/diuersas opiniones
priorum/

et
^quasdam
etiam (inter se)
contrarias^}
difficilis
ESSET electio',
[UT
mihi
/SI NON
inueniendi noua,
AT CERTE
iudicandi (de ueteribus)~
iniungere ~laborem/
non iniuste
UIDERENTUR].
{QUAMUIS autem
NON TAM me
VINCERET
/praestandi
[QUOD EXIGEBATUR]
fiducia/
QUAM
/negandi uerecundia/,}
\latius se tamen aperiente materia\
/plus~
[QUAM IMPONEBATUR]
~oneris/
^sponte
suscepi,^
SIMUL
[UT
<pleniore obsequio>
DEMERERER]
/amantissimos mei/,
SIMUL
[NE
|uulgarem uiam
ingressus|
*alienis demum uestigiis
INSISTEREM*].
Nam ceteri fere
[QUI
/artem orandi/
*litteris
TRADIDERUNT*]
ITA sunt exorsi
[QUASI
^*perfectis
</omni alio genere doctrinae />^
summam (in eloquentia) manum
IMPONERENT*],
SIUE
|contemntes tamquam parua

[QUAE prius DISCIMUS studia],|
 SIUE |non (ad suum~ pertinere ~officium)
 opinati,
 [QUANDO
 DIUISAE
 /professionum uices/
 ESSENT],|
 SEU,
 [QUOD proximum uero],
 /nullam~ ingenii
 sperantes ~gratiam/
 {circa res
 ETIAMSI
 necessarias,
 PROCUL TAMEN
 (ab ostentatione)
 positas};|
 [UT
 /operum fastigia/
 SPECTANTUR],
 latent fundamenta.

Ego

{CUM
 EXISTIMEM
 ^nihil
 *arti oratoriae
 alienum*^
 [(sine QUO)
 fieri non posse
 oratorem
 FATENDUM EST],
 nec
 (ad /ullius rei summam/
 nisi <praecedentibus initiis>
 perueniri,}
 (ad minora illa),
 sed
 [quae
 SI NEGLEGAS
 *non sit
 maioribus locus*,]
 ^demittere me
 non recusabo^;
 nec aliter quam
 [SI *mihi TRADATUR*
 educandus orator]
 /studia eius/
 formare (ab infantia)
 incipiam.

quod opus,
 Marcelle Vitori,
 *tibi
 dicamus,*
 {QUEM
 CUM
 amicissimum nobis
 TUM
 |</eximio litterarum amore/>
 flagrantem]
 NON (propter haec) MODO,
 [QUAMQUAM sint MAGNA],
 dignissimum
 </hòc~
 mutuae (inter nos) caritatis
 ~pignore/>
 IUDICABAMUS;}

sed

QUOD
 *erudiendo Getae tuo,
 [/CUIUS
 prima aetas/
 /manifestum iam
 ingenii lumen/
 OSTENDIT],
 non inutiles
 fore*
 libri
 UIDEBANTUR
 {QUOS
 (ab /ipsis dicendi uelut incunabulis/
 (per omnes
 [QUAE
 MODO
 /*aliquid~
 oratori futuro
 CONFERANT ~artis*/])
 (ad /summam eius operis/
 perducere
 FESTINABIMUS);}

atque

[EO MAGIS quod
 /duo~
 iam
 (sub nomine meo)
 ~libri~
 FEREBANTUR]
 ~artis rhetoricae/
 |NEQUE
 ^editi
 (a me)^
 NEQUE

^(in hoc)
comparati.^]

Namque
ALTERUM sermonem
|(per biduum)
habitum|
pueri
[QUIBUS id PRAESTABATUR]
exceperant,
ALTERUM
|<pluribus sane diebus>,
[QUANTUM
|<notando>
consequi
POTUERANT],
interceptum
boni iuvenes
sed |/nimium amantes mei/|
|</temerario editionis honore/>
uulgauerant.

Quare
(in his quoque libris)
erunt
eadem aliqua,
multa mutata,
plurima adiecta,
omnia uero
|compositiora
et
[QUANTUM nos POTERIMUS]
elaborata.]

Oratorem~ autem
instituiamus
~illum perfectum,
{QUI
esse
|nisi uir bonus]
non POTEST},
ideoque
/NON dicendi MODO
eximiam~ (in eo) ~facultatem/
/SED
omnîs~ animi
~uirtutes/
exigimus.

Neque enim
hoc
concesserim,
/rationem
rectae honestaeque uitae,
[UT quidam PUTAUERUNT],

^(ad philosophos)
relegendam,^
[CUM
uir ille
uere ciuilis
et
|/publicarum
priuatarumque rerum
administrationi/
accommodatus,]
[QUI
|<regere consiliis> urbes,
|<fundare legibus>,
|<emendare iudiciis>
POSSIT],
NON ALIUS sit profecto
QUAM orator].

Quare,
{TAMETSI *me fateor USURUM*
quibusdam
[QUAE
|</philosophorum libris/>
CONTINENTUR],}
tamen
ea
iure uereque
contenderim
esse
*/operis nostri/
^proprieque*
(ad artem oratoriam)
pertinere.^

An,
{SI
frequentissime
(de
iustitia,
fortitudine,
temperantia,
ceterisque similibus)
DISSERENDUM EST,
adeo
[UT
uix ulla~
POSSIT
~causa
reperiri]
[(in QUAM)
non aliqua~
(ex his)
INCIDAT ~quaestio],
eaeque omnia
|<inuentione atque elocutione>

SUNT EXPLICANDA},
dubitabitur,
 [UBICUMQUE
/uis ingenii/
et
/copia dicendi/
 POSTULATUR],
ibi /partes oratoris/
esse
praecipuas?

Fueruntque
 haec,
 [UT
 Cicero
 apertissime
 COLLIGIT],
 QUEMADMODUM
 |<i>iuncta naturâ,>|
 SIC
 |<officio quoque copulata,>|
 [UT
 idem
 sapientes atque eloquentes
 HABERENTUR].

Scidit deinde
 se
 studium,
 atque
 <inertiâ
 factum est>
 [UT
 artes esse plures
 UIDERENTUR].

Nam
 [UT primum
 lingua
 esse
 COEPIT
 (in quaestu)
 /institutumque eloquentiae/
 <bonis
 male uti,>|
 /curam morum/
 [QUI disertis HABEBANTUR]
 reliquerunt:

ea uero
 |<destituta
 infirmioribus ingeniis>|
 uelut *praedae
 fuit.*

Inde quidam
 \contempto /bene dicendi labore/
 |(ad formandos animos
 statuendasque *uitae* leges)
 regressi|
 partem quidem potiore,
 [SI diuidi POSSET],
 retinuerunt;

^*nomen tamen
 sibi insolentissimum^
 adrogauerunt*,
 [UT
 soli
 /studiosi sapientiae/
 UOCARENTUR];

QUOD
 NEQUE
 summi imperatores
 NEQUE
 |(in
 /consiliis
 rerum maximarum/
 ac
 /totius~
 administratione
 ~rei publicae/)
 ^clarissime
 uersati^|
 *sibi umquam
 uindicare
 SUNT AUSI*:

facere enim
 optima
 QUAM promittere
 maluerunt.

Ac
 ^/ueterum~
 quidem
 sapientiae ~professorum/
 multos^
 ET
 honesta praecepisse
 ET,
 [UT PRAECEPERINT],
 etiam uixisse
 ^facile
 concesserim:^
 <nostris uero temporibus>
 (sub hoc nomine)

maxima (in plerisque) uitia
latuerunt.

Non enim
<uirtute ac studiis>
[UT HABERENTUR philosophi]
laborabant,

sed
uultum
et tristitiam
et
|dissentientem (a ceteris)
habitum|
<pessimis moribus>
praetendebant.

Haec autem
[QUAE
uelut /propria philosophiae/
ADSERUNTUR],
passim
tractamus omnes.

Quis enim
non
(de iusto, aequo ac bono),
MODO non et uir pessimus,
loquitur?

/Quis~
non etiam
~rusticorum/
aliqua
(de causis naturalibus)
quaerit?

Nam
/uerborum
proprietas ac differentia/
omnibus
[QUI
*sermonem
curae
HABENT*]
debet esse
communis.

Sed
ea
ET
sciet optime
ET
eloquetur
orator:

{QUI
[SI FUISSET
aliquando
PERFECTUS],
non
(a /philosophorum scholis/
/uirtutis praecepta/
PETERENTUR}.

Nunc
necesse est
(ad eos aliquando auctores)
recurrere,
{QUI
^desertam,
[UT dixi],
partem /oratoriae artis/^,
meliorem praesertim,
OCCUPAUERUNT},
et
UELUT nostrum
reposcere,
[NON UT
</illorum~ nos
UTAMUR ~inuentis>],
sed
[UT
<illos
alienis
usos esse>
DOCEAMUS].

Sit igitur
orator
uir TALIS
[QUALIS
uere sapiens
appellari
POSSIT],
NEC
^<moribus> MODO
perfectus^
{nam id
<mea quidem opinione,>
^[QUAMQUAM SUNT
QUI DISSENTIANT]^,
satis non est},
SED ETIAM
/<scientiâ
et omni facultate dicendi>/;
[QUALIS
fortasse
nemo
adhuc

FUERIT],
sed
non ideo minus
^nobis (ad summa)
tendendum est: ^

quod
fecerunt
/plerique ueterum/
{QUI,
[ETSI *nondum*
quemquam sapientem
reperit
PUTABANT],
/praecepta tamen sapientiae/
TRADIDERUNT}.

Nam est
certe aliquid
consummata eloquentia;

neque
^ (ad eam)
peruenire ^
/natura
humani ingenii/
prohibet.

[QUOD SI
non CONTINGAT],
^altius tamen
ibunt ^
[QUI
(ad summa)
NITENTUR]
QUAM
{QUI
\praesumpta /desperatione~
[QUO UELINT]
~euadendi ^
protinus
(circa ima)
SUBSTITERINT}.

QUO MAGIS
impetranda erit
uenia
{SI
NE minora QUIDEM illa,
UERUM
^*operi
[QUOD instituimus] ^
necessaria*,
PRAETERIBO}.

Nam liber primus
ea
[QUAE SUNT
(ante /officium rhetoris/)]
continebit.

Secundo
prima (apud rhetorem) elementa
et
[QUAE
(de /ipsa rhetorices substantia/)
QUAERUNTUR]
tractabimus.

Quinque deinceps
inuentioni
[nam
*huic
et dispositio
subiungitur*,]
quattuor
elocutioni,
[(in /CUIUS partem/)
memoria ac pronuntiatio
UENIUNT],
dabuntur.

Unus
accedet
[(in QUO)
nobis
orator ipse
INFORMANDUS EST]:

{UBI
[QUI MORES eius/,]
[QUAE
(in
suscipiendis, discendis, agendis,
causis)
RATIO,]
[QUOD /eloquentiae GENUS/,]
[QUIS /agendi~ DEBEAT esse ~FINIS/,]
[QUAE (post finem) STUDIA,]
[QUANTUM nostra~ UALEBIT ~infirmitas]
DISSEREMUS.}

*His omnibus
admiscebitur*,
[UT
quisque locus
POSTULABIT],
/docendi ratio/
{QUAE
/NON eorum MODO scientia/

[*QUIBUS solis
quidam
/nomen artis/
DEDERUNT*]
studiosos
INSTRUAT
et,
[UT sic DIXERIM],
/ius ipsum rhetorices/
INTERPRETETUR,
SED
alere facundiam,
/uires~ augere ~eloquentiae/
POSSIT}.

Nam plerumque
nudae illae artes
/<nimiae subtilitatis adfectatione>/
frangunt
atque
concidunt
[QUIDQUID EST
^(in oratione)
generosius],^

et
/omnem succum ingenii/
bibunt

et
ossa
detegunt,
{QUAE
[UT
esse
et adstringi
<neruis suis>
DEBENT],
SIC corpore
OPERIENDA SUNT}.

Ideoque
nos
non particulam illam,
sicuti plerique,
sed
[QUIDQUID
|utile
(ad instituendum oratorem)]
PUTABAMUS]
(in hos duodecim libros)
contulimus,
|breuiter
omnia
demonstraturi:]

nam
{SI
[QUANTUM
(de quaque re)
dici
POTEST]
PERSEQUAMUR},
/finis operis/
non reperietur.

Illud tamen
(in primis)
testandum est,
nihil
praecepta atque artes
ualere
nisi \adiuuante natura\.

Quapropter
*ei
[CUI DEERIT ingenium]
NON MAGIS
haec scripta sint*
QUAM
(de /agrorum cultu/
sterilibus terris.

Sunt et
alia *ingenita cuique* adiumenta,
uox,
latus /patiens laboris,
ualetudo,
constantia,
decor,
{QUAE
[SI modica OBTIGERUNT],
POSSUNT
<ratione ampliari>},

sed
nonnumquam
ITA desunt
[UT
/bona etiam
ingenii
studiique/
CORRUMPANT]:

sicut haec ipsa
(sine
doctore perito,
studio pertinaci,
/scribendi,
legendi,
dicendi
multâ et continuâ exercitatione/)

(per se)
nihil prosunt.

{1.1.1}

Igitur
nato filio
pater
^spem
(de illo)
primum
quam optimam^
capiat:

ita
diligentior
(a principiis)
fiet.

*Falsa enim
est
querela,
paucissimis hominibus
/uim percipiendi
[QUAE TRADANTUR]/
esse concessam,
plerosque uero
laborem ac tempora
^/tarditate ingenii/
perdere^.*

Nam contra
plures
reperias
ET ^faciles
(in excogitando)^
ET
^(ad discendum)
promptos^.

Quippe
id est
^*homini
naturale,*^
ac
[SICUT
aues (ad uolatum),
equi (ad cursum),
(ad saeuitiam) ferae
GIGNUNTUR],
ITA nobis
propria
est
/mentis agitatio/

atque
sollertia:

unde
/origo animi/
caelestis
creditur.

Hebetes uero
et
indociles
NON MAGIS
(secundum /naturam hominis/)
eduntur
QUAM
prodigiosa corpora
et
monstris insignia,
sed hi
pauci admodum
fuerunt.

Argumentum,
{QUOD (in pueris) ELUCET
/spes plurimorum,/ [quae
CUM
EMORITUR <aetate>],}
*manifestum est
non naturam
defecisse
sed curam.*

*Praestat
tamen ingenio*
alius alium.'

Concedo;
sed
plus
efficiet
aut
minus:

nemo
reperitur
[QUI
SIT
<studio
nihil
CONSECUTUS>].

Hoc
[QUI PERUIDERIT],
^protinus

[UT
ERIT parens FACTUS],[^]
*[^]acrem /quam maxime/
curam[^]
spei /futuri oratoris/
inpendat.*

(Ante omnia)
*ne sit
uitiosus
sermo
nutricibus*:

quas,
[SI fieri POSSET],
sapientes
Chrysippus
optauit;

certe
[QUANTUM res PATERETUR]
optimas
eligi uoluit.

Et
/morum quidem
(in his)/
haud dubie
prior ratio
est;

[^]recte tamen etiam
loquantur.[^]

Has primum
audiet
puer;

[^]harum uerba/
effingere[^]
[^]imitando
conabitur,[^]
et
<naturâ>
|/tenacissimi~
sumus
~eorum/|
[QUAE
<rudibus animis>
PERCEPIMUS]:

ut sapor
[QUO noua INBUAS]
durat,
nec /lanarum colores/

[QUIBUS
simplex ille candor
MUTATUS EST]
elui possunt.

Et haec ipsa
[^]magis pertinaciter
haerent[^]
[QUAE deteriora SUNT].

Nam bona
facile
mutantur
(in peius):

Quando
(in bonum)
uerteris
uitia?

Non *adsuescat~ ergo,
[NE DUM infans QUIDEM EST,]
~sermoni*
[QUI DEDISCENDUS SIT].

(in parentibus) uero
/quam plurimum~ esse ~eruditionis/
optauerim.

Nec
(de patribus) tantum
loquor:

nam
/*Gracchorum eloquentiae/
multum contulisse*
accepimus
Corneliam matrem,
[CUIUS
doctissimus sermo
(in posteros) quoque
EST <epistulis> TRADITUS],

et Laelia C. filia
[^]reddidisse
(in loquendo)[^]
paternam elegantiam
dicitur,

et
/Hortensiae Q. filiae
oratio/
|(apud triumuiros)
habita|

legitur
 non tantum (in /sexus honorem/).

Nec tamen ii
 [QUIBUS
 discere
 *ipsis
 non CONTIGIT*]
 /minorem curam
 docendi liberos/
 habeant,
 sed sint
 (propter hoc ipsum)
 ^ (ad cetera)
 magis diligentes^.

(de pueris)
 [(inter QUOS)
 EDUCABITUR ille
 *huic spei
 destinatus*]

idem
 [QUOD
 (de nutricibus)
 DICTUM SIT].

(de paedagogis)
 hoc amplius,
 {UT
 AUT
 SINT eruditi plane,
 [QUAM
 primam esse curam
 UELIM],
 AUT
 se non esse eruditos
 SCIAN}.

Nihil est
 peius iis
 [QUI
 |paulum aliquid
 (ultra primas litteras)
 progressi|
 /falsam~ *sibi ~scientiae persuasionem/
 INDUERUNT*].

Nam
 ET
 *cedere
 /praeciendi partibus*
 indignantur
 ET
 uelut </iure quodam potestatis/>,
 [QUO

fere /hoc hominum genus/
 INTUMESCIT],
 |imperiosi atque interim saeuientes|
 stultitiam suam
 perdocent.

Nec minus
 /error eorum/
 *nocet
 moribus.*

siquidem
 Leonides
 /Alexandri paedagogus,/
 [UT
 (a Babylonio Diogene)
 TRADITUR],
 ^<quibusdam~
 eum
 ~uitiis>
 inbuit^

[QUAE
 ^robustum quoque
 et iam maximum
 regem^
 (ab illa institutione puerili)
 SUNT PERSECUTA].

[SI CUI
 multa
 UIDEOR exigere],
 cogitet
 ^oratore institui,^
 rem arduam
 etiam
 [CUM
 *ei formando
 nihil
 DEFUERIT*],
 praeterea
 plura ac difficiliora
 superesse:

nam
 <et studio perpetuo
 et praestantissimis praceptoribus
 et plurimis disciplinis>
 opus est.

Quapropter
 praecienda sunt
 optima:

quae
 [SI QUIS GRAUABITUR],

*NON rationi
defuerint
SED homini.*

{SI tamen non CONTINGET
[*quales maxime uelim*
nutrices
pueros
paedagogos
habere],}

at unus certe
sit
/adsiduus loquendi/
non imperitus,
{QUI,
[SI QUA
ERUNT
(ab iis)
\praesente alumno\
DICTA uitiose,]
CORRIGAT protinus
nec
insidere illi
SINAT,
[DUM tamen INTELLEGATUR]
id
[QUOD prius DIXI bonum esse],
hoc remedium.]

(a sermone Graeco)
puerum
incipere
malo,
{QUIA Latinum,
[QUI *pluribus (in usu) EST*],
\uel nobis nolentibus\
PERBIBET},
simul
{QUIA
*disciplinis quoque Graecis
prius
INSTITUENDUS EST*,
[UNDE
et nostrae
FLUXERUNT]}.

Non tamen
hoc
^ADEO superstitiose
feri^
uelim
[UT
diu tantum Graece
LOQUATUR aut DISCAT],
[SICUT

*plerisque
/moris EST/*].

Hôc enim
accidunt
/ET oris
plurima uitia
[(in peregrinum sonum)
corrupti]
ET sermonis/
[CUI CUM
Graecae figurae
<adsidua consuetudine>
HAESERUNT],
(in /diuersa quoque loquendi ratione/)
^pertinacissime
durant.^

Non longe itaque
Latina
subsequi
debent
et cito pariter
ire.

Ita fiet
{UT,
[CUM
/aequali curâ/
linguam utramque
tueri
COOPERIMUS],
*neutra
alteri
OFFICIAT*}.

Quidam
^<litteris>
instituendos^
[QUI
<minores
septem annis>
ESSENT]
non putauerunt,
[QUOD
illa primum aetas
ET /intellectum disciplinarum/ capere
ET laborem pati
POSSET].

(in qua sententia)
Hesiodum
esse
plurimi tradunt
[QUI

(ante grammaticum Aristophanen)
FUERUNT
[nam is primus
"HYPOTHEKAS"
[(in QUO libro)
scriptum hoc INUENITUR],
negavit
esse /huius poetae/];

sed alii quoque auctores,
[(inter QUOS) Eratosthenes,]
idem
praeceperunt.

Melius autem
[QUI
nullum tempus
<uacare
curâ>
UOLUNT],
UT Chrysippus.

Nam is,
[QUAMUIS
*nutricibus
triennium
DEDERIT*],
tamen
^(ab illis) quoque
iam formandam
<quam optimis institutis>^
/mentem infantium/
iudicat.

Cur autem
non pertineat
(ad litteras)
aetas
[QUAE
(ad mores)
iam
PERTINET]?

Neque ignoro
<toto illo
[(de QUO) loquor]
tempore>
uix TANTUM effici
QUANTUM
conferre
unus~
postea
possit ~annus;

sed tamen *mihi
[QUI id SENSERUNT]
uidentur*
*non TAM
discentibus
(in hac parte)
QUAM
docentibus
pepercisse*.

Quid melius
^alioqui
facient^
[(ex QUO)
loqui
POTERUNT];

[faciant enim
aliquid]
necesse est?

aut cur
hoc
[QUANTULUMCUMQUE
EST
(usque ad septem annos)]
lucrum
fastidiamus?

Nam certe
{QUAMLIBET paruum SIT
[QUOD
CONTULERIT
aetas prior],}
maiora tamen aliqua
discet
puer
<ipso illo anno>
[QUO
minora
DIDICISSET].

^Hoc
[(per singulos)
prorogatum
(in summan)]^
proficit,
et
[/QUANTUM~
(in infantia)
PRAESUMPTUM EST]
~temporis/
*adulescentiae
adquiritur.*

Idem etiam
 (de sequentibus annis)
 praeceptum sit,
 {NE
 [QUOD
 *cuique
 DISCENDUM EST*]
 sero discere
 INCIPIAT.}

Non ergo
 perdamus
 primum statim
 tempus,
 atque
 {EO MINUS QUOD
 initia litterarum
 <solâ memoriâ>
 CONSTANT,
 [QUAE
 NON MODO IAM
 EST (in paruis),
 SED TUM ETIAM
 tenacissima EST.}

Nec sum
 /adeo aetatium
 imprudens/
 [UT
 *instandum protinus
 teneris* acerbe
 PUTEM
 exigendamque plane
 operam].

Nam id
 (in primis)
 cauere oportebit,
 {NE
 studia
 [QUI
 amare
 nondum POTEST]
 ODERIT
 et
 |amaritudinem
 semel perceptam|
 etiam (ultra rudes annos)
 REFORMIDET.}

Lusus
 hic
 sit,
 et rogetur
 et laudetur

et
 numquam
 non fecisse se
gaudeat;

aliquando
 \ipso nolente\
 doceatur alius
 [CUI INUIDEAT],
 contendat interim
 et
 saepius
uincere
 se
putet:

<praemiis> etiam,
 [QUAE CAPIT
 illa aetas,]
 euocetur.

Parua
 docemus
 |*oratore*
 instituendum
 professi,|
 sed est
 <suâ~ etiam studiis ~infantiâ>,
 et
 UT
 /*corporum mox fortissimorum*
 educatio/
 (a lacte cunisque)
 initium
 ducit,
 ITA
 futurus eloquentissimus
 edidit
 aliquando
 uagitum
 et
 ^loqui primum
 <incerta uoce>^
 temptauit
 et
 haesit
 (circa /formas litterarum/):

nec,
 [SI
 quid discere
 satis
 non EST],
 ideo nec
 necesse est.

{QUODSI
 nemo
 REPREHENDIT patrem
 [QUI
 haec
 non neglegenda
 (in suo filio)
 PUTET],}
 cur improbetur
 {SI QUIS
 ea
 [QUAE
 ^domi suae^
 recte
 FACERET]
 (in publicum)
 PROMIT}?

Atque
 eo magis quod
 minora
 etiam facilius
 minores
 percipiunt,
 et
 UT
 corpora
 ^(ad /quosdam membrorum flexus/
 formari^
 nisi tenera
 non possunt,
 SIC
 ^animos quoque
 |(ad pleraque) duriores|^
 ^robur ipsum
 facit.^

An Philippus
 (/Macedonum rex/
 Alexandro filio suo
 /prima litterarum elementa/
 tradi
 [ab Aristotele
 ^summo /eius aetatis/
 philosopho^]
 uoluisset,
 aut
 ille suscepisset
 hoc officium,
 [SI non
 /studiorum initial/
 ET
 (a perfectissimo)
 quoque optime

tractari
ET pertinere
(ad summam)
 CREDIDISSET)?

Fingamus igitur
Alexandrum dari nobis,
|impositum gremio
<dignum tantâ curâ>
infantem|
 [QUAMQUAM
 suus cuique dignus
 EST]:

pudeatne me
(in ipsis statim elementis)
etiam /breuia docendi~/
monstrare
/~compendia/?

Neque enim *mihi*
 illud saltem
 placet,
 [QUOD
 fieri
 (in plurimis)
 UIDEO],
 [UT
 /litterarum nomina
 et
 contextum/
 prius quamformas
 paruoli
 DISCANT].

Obstat
 hoc
 /agnitioni earum,/
 |non intendentibus mox
 animum
 (ad ipsos ductus)|
 [DUM
 |antecedentem memoriam|
 SECUNTUR].

Quae causa
 est
 praecipientibus
 'UT,
 etiam
 {CUM
 satis *adfixisse eas pueris*
 /recto illo~
 [QUO
 primum scribi

SOLENT]
 ~contextu/
 UIDENTUR},
 retro
 AGANT
 rursus,
 et
 /uariâ permutatione/
 TURBENT,
 {DONEC litteras
 [QUI INSTITUUNTUR]
 <facie
 NORINT,
 non ordine>:}'

quapropter
 optime
 SICUT
 /hominum
 pariter
 et habitus
 et nomina/
 edocebuntur.

Sed
 [QUOD
 (in litteris)
 OBEST]
 (in syllabis)
 non nocebit.

Non excludo autem
 id
 [QUOD EST NOTUM]
 ([irritandae (ad discendum)
 infantiae] gratia),
 /eburneas etiam litterarum
 formas/
 ^ (in lusum)
 offerre,^
 UEL
 {SI QUID aliud
 [QUO
 magis
 illa aetas
 GAUDEAT]
 inueniri POTEST}
 [QUOD
 tractare
 intueri
 nominare
 iucundum SIT].

[CUM
 uero iam

ductus sequi
 COEPERIT],
non inutile
erit
eos
**tabellae*
quam optime
*insculpi,**
 [UT
 (per illos
 uelut sulcos)
 DUCATUR stilus].

Nam
 NEQUE
 errabit
 quemadmodum
 (in ceris)

--continebitur enim
 <utrimque marginibus>--

NEQUE
 (extra praescriptum)
 egredi poterit
 et
 celerius ac saepius
 ^sequendo certa uestigia^
 firmabit
 articulos
 NEQUE
 egebit
 adiutorio
 \manum suam
 manu superimposita regentis\.

Non est
 aliena res,
 [QUAE
 fere
 (ab honestis)
 neglegi
 SOLET],
 /cura
 bene ac uelociter
 scribendi/.

Nam
 [CUM SIT
 (in studiis)
 praecipuum,]
 quoque
 |solo uerus
 ille profectus
 et

/altis radicibus/
 nixus]
 paretur,
 scribere ipsum,
 tardior stilus
 cogitationem
 moratur;
 rudis et confusus
 intellectu caret:

 unde
 sequitur
 ^alter~
 ^dictandi
 [QUAE
 TRANSFERENDA SUNT]
 ~labor/.

 Quare
 CUM
 semper et ubique,
 TUM
 praecipue
 (in epistulis secretis et familiaribus)
delectabit
 ^NE hoc QUIDEM neglectum
reliquisse.[^]

 *Syllabis
 nullum compendium est*:

 perdiscendae
 omnes
 nec,
 [UT FIT plerumque],
 /difficillima quaeque earum differenda/
 [UT
 (in nominibus scribendis)
 DEPREHENDANTUR].

 Quin immo
 *NE primae QUIDEM memoriae
 temere
 credendum*:

 repetere
 et diu
 inculcare
 fuerit
 utilius
 et
 (in lectione) quoque
 non properare
 (ad
 continuandam eam

uel
 adcelerandam),
 NISI
 [CUM
 /inoffensa atque indubitata~
 litterarum
 (inter se)
 ~coniunctio/
 suppeditare
 (sine /ullâ cogitandi saltem morâ/
 POTERIT].

 Tunc
 ipsis syllabis
 uerba
 complecti
 et
 his
 sermonem
 conectere
 incipiat:

 incredibile
 est
 /quantum morae/
 *lectioni
 <festinatione>
 adiciatur.*

 Hinc enim
 *accidit
 dubitatio,
 intermissio,
 repetitio
 [[PLUS QUAM POSSUNT]
 audentibus*,|
 deinde
 [CUM ERRARUNT]
 etiam *iis
 [[QUAE iam SCIUNT]
 diffidentibus*.]

 Certa
 sit ergo
 (in primis)
 lectio,
 deinde coniuncta,
 et diu lentior,
 [DONEC
 <exercitatione>
 CONTINGAT
 emendata uelocitas].

 Nam prospicere
 (in dextrum),

[QUOD
omnes
PRAECIPIUNT],
et providere
NON rationis MODO
SED usus QUOQUE
est,
{QUONIAM
sequentia
*intuenti priora
DICENDA SUNT*,
et,
[QUOD difficillimum EST],
DIUIDENDA
/intentio animi/,
[UT
/aliud
<uoce>
aliud
<oculis>/
AGATUR].}

Illud
non paenitebit
curasse,
{CUM
scribere nomina
puer,
[QUEMADMODUM
/moris
EST],
COOPERIT},
[NE
hanc operam
(in
uocabulis uulgaribus
et
forte occurrentibus)
PERDAT].

Protinus enim
potest
/interpretationem
linguae secretioris/,
(id est
[QUAS
Graeci
glossas
UOCANT],)
[DUM aliud AGITUR]
ediscere,
et
(inter prima elementa)
consequi
|rem

postea
/proprium tempus/
desideraturam.]

Et
[QUONIAM
(circa res adhuc tenues)
MORAMUR],
ii quoque uersus
[QUI
(ad /imitationem scribendi/)
PROPONENTUR]
non
otiosas~
uelim
~sententias
habeant,
sed
^honestum aliquid
monentes^.

Prosequitur
haec
memoria
(in senectutem)
et
|inpressa /animo rudi/
(usque ad mores)
proficiet.

Etiam
/dicta
clarorum uirorum/
et
|electos~
(ex poetis) maxime|
[namque
/eorum cognitio/
*paruis
gratior*
est]

~locos
ediscere
(inter lusum)
licet.

Nam et
maxime
*necessaria
est
oratori,*
[SICUT
<suo loco>
DICAM],
memoria;

ET
<eâ>
praecipue
firmatur
atque
alitur
<exercitatione>

ET
{in his
[(de QUIBUS)
nunc
LOQUIMUR]
aetatibus},
[QUAE
nihil
dum
ipsae
generare
(ex se)
QUEUNT],
prope sola
est
[QUAE
iuuari
/curâ docentium/
POSSIT].

Non alienum
fuerit
exigere
(ab his aetatibus),
[QUO SIT
absolutius
os
et
expressior
sermo],
{UT
nomina quaedam
/uersusque
adfectatae difficultatis/
|^(ex
pluribus
et
asperrime coeuntibus
(inter se)

syllabis)^
catenatos|
et
ueluti confragosos
^/quam citatissime/
UOLUANT^;}

“CHALINOI”
Graece
uocantur:
res
modica dictû,
\quâ tamen omissâ
/multa linguae uitia/,
[NISI
<primis~
EXIMUNTUR ~annis>,
^<inemendabili~
(in posterum)
~prauitate>^
durantur.

M. Fabii Quintiliani,
Institutionis Oratoriae Liber Primus (selections)
High-Segmentation Acceleration Reader

Syntax-coding (3/14/2001)

SMALL CAPS: correlatives, important particles, etc.

/slashes: genitival phrases/

asterisks: dative words or phrases

\backslashes: ablative absolutes\

<pointed brackets: ablative phrases >

(parentheses: prepositional phrases)

|pipes: adjectival phrases, including participial|

italics: accusative with infinitive constructions

[square brackets: subordinate clauses]

~tildes: phrase-connections~

^carets: various sense-groupings^ :

{braces: larger groupings, clauses containing clauses}

'apostrophes: larger groupings'